

Jediná kapka tvoří plnost oceánu

O tom, jak konkrétně MBU Afriče pomáhá a s jakými obtížemi se při tom musí poprat, vypráví PAVEL BALDÍNSKÝ, který spolu se svou manželkou Mirjam MBU založil a stále jí věnuje velkou část svého času a energie.

■ MBU se zaměřuje na pomoc v jedné konkrétní oblasti. Jak jste ji vybrali?

Když jsme se kdysi toužili vrátit ke své původní misijní rozvojové práci laiků, brali jsme Tanzanii jako tutovku. Ležela nám již léta na srdci kvůli třem letům práce, jež jsme v ní strávili. Znali jsme místní jazyk i civilní prostředí a misionářskou strukturu diecéze. Ač takový postoj může připadat „praktickým lidem“ značně pošetilý, toužili jsme se nechat vést především kombinací Boží prozřetelnosti a vlastního rozumu. Kupodivu to funguje dost spolehlivě. To, že naše hledání často provázely i značné porodní bolesti, by nás v našem věku už nemělo překvapovat. Skutečná láska je vždy provázena – dost pravděpodobně z výchovných důvodů – i bolestí. Ta ke křesťanskému bláznovství kříže neoddělitelně patří. Tak nás informace, finance, rady i modlitby dovedly k biskupovi diecéze Mbeya. On nás pak vyslal na misijní místo do vesnice Kamsamba v kraji Mbozi na jihozápadě Tanzanie. Do místa vzdáleného od pobřežního Dar es Salaamu zhruba tisíc kilometrů.

■ Není pomoci na tomto místě „už dost“? Vždyť pomoc je jistě potřeba i jinde?

Ano, tak se to může – viděno nezaseveně z vnějšku – zdát. Nicméně žádná misijní práce není založena na splnění termínů v blízkých či vzdálených horizontech; a pak hurá pryč do nových dobrodružství. Než svou práci začne, musí si každý kněz ve farnosti, misionář doma i v zahraničí, vychovatel i učitel předmět svého poslání zamílovat jako rodič své děti. Pak mu práce s inspirativním přispěním Ducha Svatého roste pod rukama a není třeba nikam odcházet. Nastane-li takový moment, věřím, že jej nepochybně jako znamení doby rozpoznáme. Říká se, že i jedna jediná kapka tvoří plnost celého oceánu. MBU svými aktivitami chce být takovou zdánlivě nepatrnou kapkou. Nemáme ambice spasit celý svět, ale vytrvale a odhodlaně pracovat tam, kde si myslíme, že nás Bůh chce mít.

■ Pokud i po letech svých aktivit cítíte, že jste na místě pořád potřební, nenaplníte vás to skepsí? Necítíte z toho lidskou nedostatečnost?

Takové momenty krize a skepse samozřejmě člověka přepadají. V Africe je jich požehnaně. Únava i vyčerpání a chuť se vším praštit, když vás lidi namíchnou nebo nechápou, je normální. K zbláznění ubíjející africká byrokracie a korupce i naivní snaha domorodců vás přechytračit sice naštvou, ale také platí: „Když je Bůh s námi, kdo proti nám?“ Aby se dílo dařilo a nedošlo k vyhoření, je praktické si opakovaně připomínat, že to podstatné na misií nezáleží výlučně na nás, ale na Bohu. Naučit se hrát druhé housle je někdy velmi uklidňující, a pro naši osobní psychiku dokonce regenerující.

■ Pomoc skrze MBU je velmi pestrá a zasahuje řadu oblastí. Co vnímáte jako své priority?

Sirotek (15) v učení na truhláře, tesaře u Siwaleho –praxe v AA.

Nejcennější je setkání s člověkem

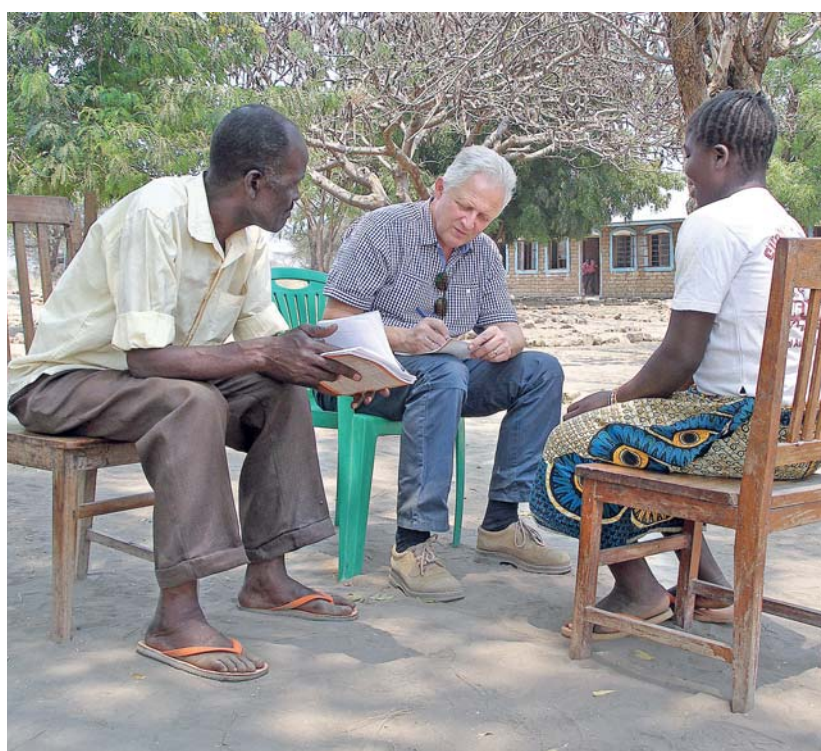
Afrika mi opravdu učarovala. Čím? To je i pro mne záhadou. Ale nosím ji stále v srdci a stýská se mi po ní. To vše jsou především Boží cesty při hledání jeho vůle. Pokud se člověk setká s Božím záměrem, pocítí radost.

To nejcennější na práci v Africe je setkání s člověkem. Navázání kontaktů, přátelských vztahů, vzájemné důvěry. Díky tomu jsou pak lidé otevření přijmout radu, ale také jsou ochotní s druhým sdílet své starosti a radosti v každodenních přebězích. Taková výměna životních zkušeností obohacuje obě strany.

K radosti patří ale i bolesti, námaha a zklamání. Podmínky, se kterými se setkávám, jsou nám Evropanům často nepochopitelné. Bída, špína, hlad, nedostatek pitné vody, násilí, častá zdánlivě nesmyslná smrt. Též nefunkční rodiny a citová vyprahlost. Vždy mě bolestně zasáhne absence odpovědnosti za budoucnost právě narozených dětí. Mnoho dětí umírá kvůli nedostatku pomocných rukou a prostředků, vysoké procento domorodců trpí kvůli AIDS. Potkáváme spousty sirotků, nemocných lidí a dětí, které jedí jen jedenkrát denně. Změna myšlení je vždy běh na dlouhou trať, která je vydlážděna milujícím porozuměním – láskou, jež je empatická.

S Misijní bankou ubožáků se snažíme pomáhat, kde se dá. Osobně bych si moc přála, aby se nám (a nejen nám) dařilo nastavět pouze skoly, ale naplnit je i dobrou výukou, kterou by mohli zajistit dobrovolníci. To samé lze říct o požadavcích na zdravotnictví: budovy je třeba naplnit dobrými lékaři. Co je pro mě ale opravdu důležité, aby každý z domorodců sám chtěl změnit své nevyhovující životní podmínky.

MIRJAM BALDÍNSKÁ

Práce se sirotky.

Obvykle uvádíme na prvním místě vodu a vše s ní spojené, pak vzdělání, kam patří i znalost řemeslných dovedností. V tom vidíme pomoc pro přítomnost i budoucnost rodin a především sirotků. Ale až v Africe tváří v tvář tvrdé realitě ignorace, která cokoliv smysluplného dovede zablokovat, vidím, že skutečnou prioritou budoucnosti Afriky je především kvalitní etická výchova a funkčnost rodin spolu se vzděláním, které dává lidem šanci růst k osobní odpovědnosti. Tato rovnice konečkonců platí všude na světě. V tomto smyslu lze citovat stále pravdivý – i když trochu zjednodušený – poznatek Dr. Alberta Schweitzera: „Afrika potřebuje morálku a řemeslo.“ Fakt, že byl vysloven už ve dvacátých letech minulého století tak zkušeným praktikem se schopností analyticky uvažovat v souvislostech, napovídá, jak moc je stále naléhavá africká misie. A nejen ta...

■ Zmínil jste potřebu řemesel. Proč jsou podle vás zrovna v Africe tak důležitá?

Všimli jsme si, že i domorodí kluci a holky si procházejí určitým obdobím snobismu, kdy se domnívají, že vlastnit mobil nebo umět jako cvičená opička cosi vytukat na počítači z nich učiní všemi obdivované vzdělance. Stále ještě se mnozí naivně domnívají, že umět sčítat čísla na kalkulačce znamená, že jsem dobrý počtář. Sní o tom, že s dokladem o maturitě si vydělají hodně peněz, nakoupí dostatek pestrých šatů, aby byli neodolatelně krásní. Své životy ale prožívají v tvrdé a nesmlouvavé realitě nepředstavitelné bídy, kterou nelze ani při nejlepší vůli nazvat chudobou. Je to opravdová životní mizérie. Ve stavu mladického a nepraktického snění pak činí ukvapená a zkratkovitá rozhodnutí. Neříkáme jim: „Nestuduj, je to k ničemu.“ Ale radíme: „Nejprve si osvoj nějaké praktické řemeslo, které tě uživí, a to si v praxi ověř. Pokud pak toužíš i nadále po vzdělání, ukaž všem a především sobě, že jsi schopen si zaplatit první studijní ročník. S dalšími ti už pomůže naše rozvojová misijní stanice Allamano Agape.“

■ Daří se vám dostat vybrané prostředky na správná místa? Dá se říct, že peníze fungují?

Cítíme osobní odpovědnost za svěření prostředky, protože z praxe víme, jaké odříkání mnohdy stojí naše podporovatele zdánlivě prostá snaha pomáhat vytrvale rok o rok našim aktivitám. Nebereme na lehkou váhu důvěru k nám osobně, která se za darovanými financemi skrývá. Je obdivuhodná. Všechna pomoc domorodcům musí procházet skrze naše ruce a hlavy. Rozhodně svěření peníže nikomu dalšímu nepřepečujeme. To považujeme zvláště v Africe za velmi naivní.

■ Vědí příjemci vaší pomoci v Africe, že jste katolická organizace? Mají to vlastní vědět?

Ne, nikoliv! Rozhodně jim nic takového hned nesdělujeme. Domorodci však brzy poznají, kam si vás zařadit a jak moc upřímná nebo vypočítavá je vaše pomoc. V osobních nebo společných diskusích s domorodci různých věkových kategorií a různá morální, zdravotní i sociální a společenská témata hájíme jasná křesťanská stanoviska. I když misijně působíme v převážně křesťanské oblasti, je sympatické, že si k nám našli cestu i někteří mladí muslimové, kteří zde také žijí. Pojí nás krásná přátelství, protože mnoho dnešních mladých s námi vyrostlo od raného dětství.

■ V Evropě jsme zvyklí na určitý styl práce, Afrika je ale velmi odlišná. Jakým zvykům a přístupům jste se tam musel naučit a přizpůsobit?

V první řadě musí člověk přidat na trpělivosti a ubrat na svých představách o pracovním tempu. Vše poběží minimálně poloviční rychlostí než v Evropě. Pak se musí vzdát svých dosavadních návyků s dochvilností spolupracovníků a stejně tak zapomenout na termíny, které chce splnit.

(Pokračování na str. B)

Nic není úplně zadarmo, vědí misionáři

Zajištění pitné vody je jednou z priorit MBU. Sdružení se přitom snaží, aby se domorodci museli o její získání nějakým způsobem zasloužit.

Takový postoj vychází ze základní misionářské rady: Nikomu nedávejte nic úplně zadarmo, vždy se ptejte, co obdarovaný může na oplátku udělat pro vás, případně pro své sousedy.

Běžný Afričan se totiž na bělochy dívá prizmatem jednoduché a zažité rovnice: Běloch je vždy boháč, Afričan je vždy chudák. Logickým vyústěním takového uvažování je přesvědčení, že bílí a bohatí pomáhat černým a chudým musejí.

Přitom mnozí afričtí podnikatelé často chápou svůj úspěch jako oslavu vlastních výjimečných schopností a ze svého zlatého telete nejsou ochotni ukrojit ani kousek ve prospěch svých spoluobčanů. Dlužno také doplnit, že ani ty nejchudší af-

Rokování kolem opravy studny v Mpapa.

Donáška vody děti.

rické vrstvy nemají milosrdenství v krvi jako samozřejmost.

„Je na nás misionářích – a věřte, že je pěkná otrava stále do něčoho hučet, a navíc svahilsky, učebnicová moudra. Při každé příležitosti zdůrazňovat, že to, co pro jejich rozvoj děláme, je možné jen díky zájmu drobných dárců z Evropy. Takových, kteří si nejdříve odříkají z mála. Musíme Afričanům stále znovu opakovat, že v Evropě se nestačí shýbnout a peníze sebrat z chodníku, jak se mnozí naivně domnívají,“ podotýká Pavel Baldínský.

MBU není obchodní společnost, ale laickým misijním sdružením, které si bere za cíl naučit domorodce využívat jejich vlastní potenciál – osobní i přírodní. Domorodce nevykořisťuje ani nevyužívá pro své cíle. „Když

se staví vodovod nebo vrtá studna, chceme po lidech, aby se aktivně na společné věci podíleli. Sháníme jim finance na daný projekt; jeho využití pak hlídáme a řídíme. Oni mohou nabídnout na oplátku svou dobrou vůli a alespoň manuální pomoc,“ vysvětluje osvědčený mechanismus P. Baldínský. Z psychologického hlediska se pak lidé se zhotoveným dílem snáze ztotožní a pečlivěji si je také v budoucnosti ochraňují.

CENA MUSÍ BÝT VÝCHOVNÁ

To, co lidé v místech, kde MBU působí, platí za vodu, je opravdu pakatel – např. ve srovnání s tím, co si dovedou marnotratně dopřát při jiných příležitostech. Cenu MBU nestanovila v porovnání s Evropou, ale na základě návrhů samotných domorodých od-

běratelů. Do ceny se tedy nepromítá žádná ekonomická úvaha, nýbrž výchovné cíle. Techniku kolem vody je totiž také nezbytné pravidelně servisovat a udržovat stále provozuschopnou. Až se distribuce vody po několika letech zaběhne, bude možné uvažovat i o dalších krocích, jako je nastavení odlišných podmínek odběru mezi jednotlivci a skupinami, veřejnou sférou a podnikateli.

MBU pracuje hluboko v buši, v místech až 200 kilometrů vzdálených od prvního většího města Mbeya. Každý metr vrtu na vodu je proto nesmírně drahý. Jeho zhotovení je náročné na čas, pracovníky, dopravovanou techniku (vrtná kolona, kompresor), pohonné hmoty, mazadla, ubytování, stravu dělníků v buši apod. Vrtařských firem je v Tanzanii jen pár a nemají valnou konkurenci, takže si nestydějí diktovat podmínky a ceny. Předem se také musí zaplatit průzkum krajiny, na který mají monopol krajové kanceláře hydrogeologů. „Od nás to vyžaduje veliké náklady dopředu, přičemž nemáme záruku, že ve vrtu nějaká voda skutečně bude nebo že nebude slaná – a tím nepoužitelná,“ popisuje nároky šéf MBU.

Hloubka vrtů se v této oblasti pohybuje mezi šedesáti a osmdesáti metry. Hladina vody je v takové hloubce stálá. Pokud se v čerpání projevují potíže, jsou technického charakteru daného čerpací technikou. MBU svou vlastní čerpací techniku zatím nemá, a to především proto, že se ukázalo velmi problematické najít místní lidi, kteří by byli jak odborně technicky vybaveni, tak morálně zdatní. Takové, kteří by dovedli přijmout plnou odpovědnost za svěřenou techniku i provozní finance s tím spojené. Čeští pracovníci MBU totiž nemohou v Africe zůstat natrvalo, pravidelně zde tráví zhruba tři čtyři měsíce v roce.

Afričané žijí jen pro dnešek

Dovedou Afričané rozumně nakládat s penězi? Tak se MBU zeptal jeden z českých dárců. Jaká je odpověď Pavla Baldínského?

Vašich 12 tisíc korun, které jste nám věnoval (po převodech a poplatcích je to zhruba 900 tisíc tanzanských šilinků), je pro Lazara a jeho rodinu hromada peněz. Za ni by si mohli koupit dvě krávy, nějaké kozy a ještě pluh. Stejně tak si mohou koupit kus pole (jeden hektar přijde v oblasti Mbozi West zhruba na 50 tisíc šilinků) nebo potraviny a ještě jim zbude na parádu. V rukou rozumných lidí je to skvělý kapitál. Ovšem hlupák je klidně utratí během několika dnů.

Lazaro k hlupákům nepatří, ale pokusem z takového balíku peněz – pro chudého Afričana zvyklého počítat ve stovkách nebo maximálně tisících tanzanských šilinků – je

enormní. Troufáme si tvrdit, že ani on a jeho paní by neodolali a při nejbližším trhu by měli pocit, že potřebují všechno, co tam uvidí.

Příklad na dokreslení: Rosemary, která má na starosti AA misií po dobu naší nepřítomnosti, nedávno dostala zpětně vyplacený tři své platy. Její manžel na tom byl podobně. V návalu radosti ze spousty peněz se rozhodli, že si koupí jízdní kolo (za skoro 150 tisíc šilinků), a to přestože ho ani jeden ke své práci vůbec nepotřebuje. Naštěstí si vše nechali vysvětlit – s tím, že je lepší peníze ušetřit pro případ nenadálého onemocnění a čerpat je pro potřeby rodiny postupně.

Drtivá většina domorodců neumí vůbec s penězi zacházet. Chovají se k nim jako malá děti, protože neznají cenu (tzn. hodnotu) práce. Navíc pro ně existuje pouze „dnes“. S tím, co bude další dny, si hlavu nezatěžují.

V Tanzanii se mladí v kostele obvykle berou jen málokdy. Nejprve totiž musí muž zaplatit za nevěstu tzv. mali (kráva, koza, nářadí a hotovost) a pak ještě koupit svatební obléčení a pohostit sousedy. To všechno stojí spoustu peněz.

Protože chudí nemají na mali prostředky, žijí často léta na hromádce, mají spolu děti a muž rodině ženy postupně něco málo splácí. To příbuzným nevádí, ale na platbě tvrdě trvají. Jejich děti, pokud se rodiče vůbec rozhodnou vzít se, bývají obvykle pokřtěny během svatebního obřadu.

Mali není cena nevěsty jako kusu, ale vyjadřuje kompenzaci ztráty pracovní síly v rodině nevěsty. Cena nevěsty se zvyšuje, když je holka „krev a mléko“. V rodině manžela má totiž především dva důležité úkoly:

pracovat na poli i v domácnosti (bohužel velmi často na líného nebo neschopného manžela) a rodit hodně zdravých dětí. Od těch se očekává nejen pokračování rodu, ale i sociální jistota, kterou v budoucnu poskytne svým rodičům. V zemi, kde neexistuje funkční sociální záchytná síť, je počet dětí v rodině chápán jako záruka solidní budoucnosti a zajištěného stáří.

Proto se MBU se svou pomocí zaměřuje především na ženy a děti. „Chlapi bývají sice společnější, ale ve skutečnosti to často jsou – samozřejmě na výjimky – nezodpovědní mlukové. Velký podíl na tom má katastrofální nedostatek vzdělání a výchovy k morálním hodnotám. To je v současné Africe stále kolosální misijní úkol, po kterém již před sto lety volal A. Schweitzer,“ zamýšlí se Pavel Baldínský.

Jediná kapka tvoří...

(Dokončení ze str. A)

Nic z toho se nepodaří. Nejskvělejší darem shůry pro misijní práci s lidmi je vlídný, stále usměvavý a neponižující humor. Na ten Afričané slyší. Je dobré naučit se naslouchat a rozumět tématům denního afrického života jak na vesnici, tak ve městě.

Výborné je naučit se mít respekt k duchovnímu chápání světa, který patří do africké kultury. Tam hrají velmi významnou roli především různé wachawi – čarodějové, mastickáři a léčitelé. V přípravě a používání jedů jsou tihle lidé nebezpečnými odborníky. O opatrnosti s jídlem a tekutinami nemá smysl psát. Patří k základní podmínce přežití a klidného afrického pobytu a možnosti pracovat.

Kdo jsou vaši příznivci a jakým způsobem pomáhají? Jsou to převážně věřící?
Především jsou to z drtivé většiny křesťané, ať už jednotlivci nebo farní skupiny, kte-

ří se dary podílejí na naší práci. Pak někteří drobní i větší podnikatelé, ale opět s křesťanskou motivací. Klobouk dolů před důvěrou každého jednotlivého dárce. Velmi nás to při práci v Africe zavazuje a neumíme svůj vděk vyjádřit lépe než modlitbou.

Jak se svými příznivci komunikujete?

Především pořádáme přednášky po celé ČR spojené s promítáním filmu a odpověďmi na dotazy posluchačů. Pak také existují relace v rádiu a inzerce v Katolickém týdeníku. Jákýkoli jedinec, skupina, školy všech stupňů, mužské i ženské řady nám mohou napsat. Můžou se na nás obrátit dopisem, e-mailem, esemeskou a domluvit si s námi schůzku a přednášku – v období, kdy pobýváme v ČR, ji podle okolností rádi uskutečníme. Vše je z naší strany gratis. Jen je třeba termín a technické zázemí včas domluvit, a to nejlépe alespoň s dvouměsíčním předstihem.

Ženy pracují, muži jsou často mlukové

Svítilo se dnem i nocí gratis

Přináší práce misionářů Afričanům skutečný pokrok a zlepšení životních podmínek? Pozitivním příkladem může být misie v Sadání v diecézi Iringa.

Misie leží blízko nenápadné říčky, která se ovšem v období dešťů stává dravou silou. Misionáři se ji pokoušeli regulovat a její potenci využít. Za tím účelem bylo třeba uvolnit skalnatý terén (sami si dokonce vyráběli stělný prach), aby bylo možné vybetonovat boční spádové koryto. Tam pak umístili starší vodní turbínu, kterou dostali darem z Itálie. Za několik let se práce skutečně podařila.

Výsledkem byla situace, kdy turbína podávala výkon přes 110 kW. Ten ovšem misionáři nechtěli prodávat, aby nemuseli státu platit nesmyslně vysoké daně. Tak byla zdarma osvětlena celá vesnice a všechny školy – základní a dvě střední. Svítilo se celé dny i noci gratis. Pochoptitelně i misijní stanice, dílny, čerpadla a kostel byly elektrifikovány. Díky elektrickým čerpadlům se pumpovala voda z řeky přes filtr na kopec nad vsí, kde byly postaveny betonové nádrže a vytvořen spádový vodovod po celé vesnici o několika tisících domorodcích.

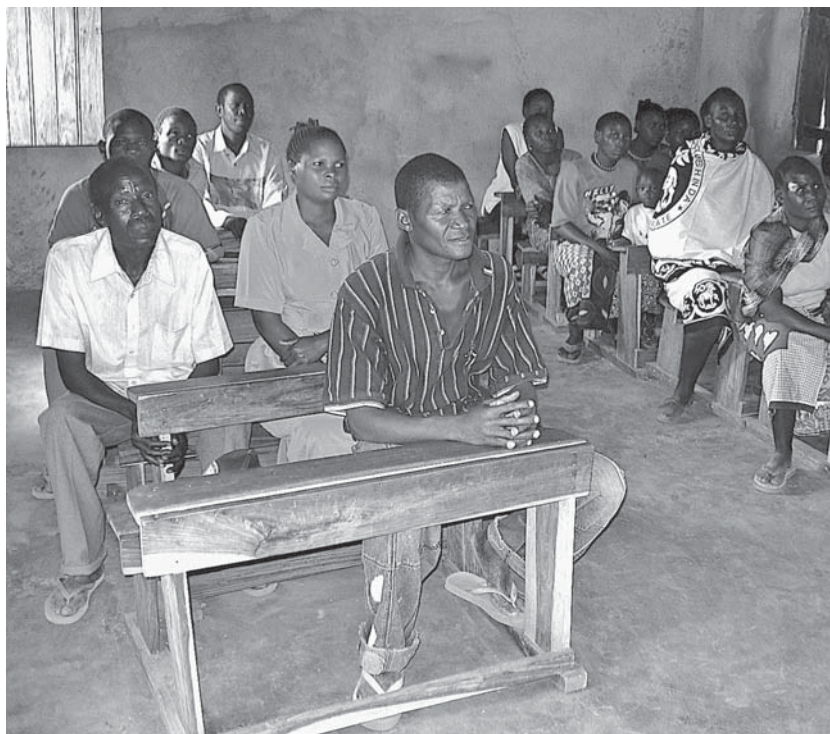
Jednají s bělochem a úplně ztratí rozum

Jak je snaha Misijní banky ubožáků vrtat studny a zajišťovat lidem nezávadnou vodu vnímána africkým okolím a jak se vaše původní představy s léty mění? Odpovídá Pavel Baldínský.

Původně jsme chtěli vyvrtat prvních dvacet studní a financovat je z našich sbírek. Časem se ukázalo, že existují i místní finanční zdroje a motivace vrtat vodu pro vesnice (např. u poslanců a starostů v předvolebním období). Pak jsme pochopili, že jsme místními chytráky zneužívání k tomu, aby si své peníze na vodu mohli ponechat pro jiné osobní a skupinové cíle.

Změnili jsme strategii. Opravujeme a servisujeme jen za ceny v místě obvyklé, přičemž tuto technickou pomoc si musí vesnice dojednat v osobě starosty. Na jednání pak za sebe „nastrkáváme“ domorodce, jimž nelze nabízet přemrštěné požadavky. Mnoho afrických obchodníků, když začne jednat s bělochem, totiž úplně ztratí rozum. Mají najednou dojem, že teď nadešla chvíle, kdy se konečně finančně zahojí.

V důsledku těchto postupů jsme rozpracovali dva projekty vodovodů: pro Mkulwe a Kamsamba. Možnost spolupráce na realizaci vodovodu jsme v Mkulwe zkušebně nabídli církevní organizaci Caritas Develo-

Sdružení rodičů a přátel školy (SRPŠ) ve staré školce AA misie.

ment. Ovšem v praxi to neznamenovalo, že jsme mohli v klidu spát. Práce měly začít 1. dubna 2010 a měly být do šesti týdnů ukončeny. Po mnoha týdnech bylo jasné, že se ještě ani nekoplo... Pro realizaci vodovodu pro Kamsamba jsme založili jakýsi joint venture (forma spolupráce dvou či více podniků nebo organizací – pozn. red.). Vznikla firma, jejímž prostřednictvím byla uskutečněna počáteční fáze vodovodu (studna, čerpadlo, páteřní rozvod po vesnici, oprava nádrže na vodu).

Dnes už oba vodovody stojí. Zatímco v Mkulwe úspěšně funguje, v Kamsamba jsou stále nějaké „organizační“ potřeby – mění se starostové a dochází k lokálnímu mocenskému boji i krádežím. Chaos došel tak daleko, že se do intrik administrativy vložil vládou nově jmenovaný pověřenec, s nímž jsme domluvili přímý a přísný dohled nad vodovodem a jeho funkčností.

V současné době jsme začali s přípravou vodovodu pro vesnici Chilulumo a generální opravou starého systému. Je to lokalita v našem akčním radiu, i když je vzdálená zhruba padesát kilometrů. Africké vesnice netrpí vylidňováním jako ty české, počty jejich obyvatel jdou obvykle do několika tisíců. Příprava celé akce trvá v afrických podmínkách obvykle déle než vlastní zhotovení vodovodu.

Manažeři se smějí, ale MBU spoléhá na Boží vedení

Struktura financování aktivit MBU je plně vydána „na pospas“ jednotlivým dárcům. To je ale nepřesný výraz. Od začátku jsme chtěli, aby na všem, co děláme, měla podíl z velké části především Prozřetelnost.

V dnešním světě rafinovaného fundraisingu koncentrovaného na manažerské dovednosti to zní směšně, ale ne tak pro nás. Spoléhání na Boží vedení je možné, a dokonce žádoucí. Existuje jeho praktický přínos. Každý rok potřebujeme sehnat určitou částku a – s pomocí Boží – se nám to vždy opravdu podaří. Sami nad tím jevem stále žasneme, i když se každoročně opakuje.

Kdysi na začátku jsem se snažil psát projekty a žádat potenciální sponzory včetně velkých nadnárodních firem o pomoc. Zeptali se mě, co jim na oplátku mohu nabídnout já. Prezentaci někde v africké buši? S vědomím, že mě Bůh vede jinudy, jsem se rozhodl pro cílenou inzerci v KT. Kromě drobných dárců se časem ozval sponzor, který dovedl získat přístup i k několika zmiňovaným nadnárodním gigantům.

Takže Bůh si cestu najde. Jinými slovy: spoléhat se trpělivě na pomoc ze strany Boží je naprosto funkční záležitost.

PAVEL BALDÍNSKÝ

Ve skutečném životě málokdy existují jednoduchá řešení. Osobně se domnívám, že už z principu afrických rozvojových aktivit MBU svojí angažovaností přímo v první linii preventivně předchází pozdějším možným problémům.

Silně zjednodušeno řečeno, mechanismus vzniku humanitárních katastrof je zhruba tento: Pokud se nějaký, většinou politicko-sociální problém vyskytne, dost obvykle jej jednotlivci, státy a vlády nejprve bagatelizují a odsouvají. Tím vznikne tzv. humanitární katastrofa, kterou pak naopak všichni v masmédiích demonstrativně řeší, aby se

předvedli před světem. V místě problému se marnotratně shazují tuny potravin, ze kterých obdrží nejméně tři postižení. Jinak bývá pomoc rozkradena a zneužita především vlastními viníky nebo pomahači katastrofy. Ta sama o sobě není ničím jiným než opomenutím morálních, náboženských a legislativních povinností vůči obyvatelům. Systémově nevhodnější je tedy krizím předcházet, podobně jako to praktikujeme s nemocemi, a ne je začít řešit až po jejich vypuknutí. Vždyt vznikají především pro prvotní zanedbání odpovědnosti exekutivy toho místa, nebo dokonce kvůli její neexistenci.

PAVEL BALDÍNSKÝ

Humanitární katastrofy. Dá se jim předejít?

Dopis dárci

Děkujeme za Vaši velkorysou nabídku pro Jastina a rádi jej do učení (v Tanzanii obvykle na dva roky) pošleme. I když Jastin musí prokázat, že sám o takové studium stojí, není tím ještě nic stoprocentně zajištěno.

Po předchozích zkušenostech s dětmi vyslanými na studia do města se ukazuje vysoké procento jejich fluktuace. Např. v roce 2008 jich absolvovalo přijímací zkoušky celkem osmadvacet – a to ve dvou typech

učňovských středisek. K závěrečným zkouškám se dostalo jen devět z nich.

Děti někdy prostě nejsou schopné podrobit se školnímu režimu. Navíc sám pobyt ve městě Mbeya vzdáleném 200 km od jejich rodné vesnice je pro ně velkým pokušením. Často rychle pochytí, že je výhodné se od nás nechat žít a studium pouze předstírat. Tím ovšem svoje učitele a vychovatele neklamou.

Hledáme stále cesty, jak jim pomoci. Mladého člověka, v němž od počátku není hnací síla ke studiu, nemá smysl do města ani posílat. V takových případech je lepší, pokud žijí ve svých vesnicích a v prostředí, které dobře znají. My se jim pak snažíme najít konkrétní cesty, jež by je uživily. V případě Jastina je zatím vše otevřené. Časem Vám dáme vědět více, k čemu vlastně inklinuje.

Někteří adoptivní rodiče se rozhodnou, že dřívějšího žáčka podpoří ještě několik let, ačkoliv založil rodinu, nebo v případě děvčat, i když porodila. Pokud nám nezmiří z očí, nabízíme takovou pomoc mladým rodinám nebo svobodným maminkám. Těch je opravdu hodně a nikdo o ně nedbá, protože v Tanzanii neexistuje represivní zákon, který by nutil muže k odpovědnosti za zplizené děti. O to je Váš dar důležitější.

Dbát více na potřeby sirotků než sponzorů

MBU se věnuje také programu finanční adopce dětí. Vše je velmi jednoduché. Nenabízí děti k výběru, ale víceméně je na základě avizovaného úmyslu dárců rovnou přidělí. Takové rozhodnutí je dáno více potřebami dětí, o které se staráme, než sponzora.

„Pochopitelně myslíme i na sponzorovy zájmy. Snažíme se dárcům každoročně poskytnout alespoň jednu novou fotografii „jejich“ dítěte a něco málo základních informací. Někdy se ale stane, že podporované dítě je nečekaně odvedeno z vesnice k jinému příbuznému nebo se vůbec na focení nedostaví,“ říká Pavel Baldínský.

Posílání drobných pozorností dětem je mimo možnosti MBU. Pokud by je chtěli po-

slát dárci sami, tu možnost mají. Výsledek ovšem bývá velmi nejistý. Dopisy a balíky se vyzvedávají na centrálním poštovním úřadě v každém větším městě. Odtud je bere pověřená administrativní síla, aby je uložila na biskupství. Tam si je příležitostně vyzvednou faráři jednotlivých farností. Pak už záleží jen na nich, zda a kdy adresátovi sdělí, že má pro něho dopis nebo balíček.

Pavel Baldínský přidává osobní zkušenost s africkým poštovním systémem a spolehlivostí lidí: „Před lety mi jedna evropská instituce napsala, že pro naši misijní práci odeslala loď terénní automobil, a ať jí tedy oznámím, kdy si ho vyzvednu. Měsíce nic nepřicházelo. Bylo mi to divné, tak jsem

začal pátrat na vlastní pěst. Zjistil jsem, že auto dorazilo už před měsícem a půl a stojí zaparkované na dvoře Tanzanské biskupské konference v Dar es Salaamu, kde sídlí také místní Caritas, která se proclíváním takových nákladů zabývá a živí. Auto jsem vyplatil celními poplatky včetně přemrštěných tzv. režijních nákladů a začal je používat. S pochopitelným zdržením jsem také poslal děkovný dopis do Evropy. Asi za tři roky po této události česká děvčata, která přijela s námi do Afriky ten rok pracovat, pojala plán, že našemu africkému panu faráři uklidí kancelář. A ejhle, zastrčený ve stole se našel i dopis, který mi byl před roky z biskupské konference adresován. Mám si prý vyzvednout auto...“

Bibi Severina (70) s vnuky čeká na pomoc v AA.

Údolí řeky Momby u vesnice Chilulumo.

Někteří naši žáci – sirotci před školou v Mwenyemba.

Pomocnice v AA: Anastazia vlevo (15) a Suzan (16).

Kamarádi v Chilulumo.

Na bohoslužbě v srdci Afriky

V Africe je zajímavé sledovat – samozřejmě ne na úkor samotné bohoslužby – projevy a chování zdejších věřících, včetně provádění liturgických úkonů. V zásadě platí, že účast na mši je vždy aktivní a rozhodně netrpí spěchem.

Troufám si říci, že na evropské poměry je někdy až trestuhodně neuspěchaná. Naivní evropský návštěvník se domnívá, že když je před kostelem napsáno, že kupř. druhá nedělní mše začíná v 8.30, stačí se v tu dobu dostavit. To je ovšem omyl způsobený neznalostí místních poměrů. Africká mše je totiž těsně před pozehnáním organizována tak, že je nastavena o jakýsi pastoračně-publiztický blok. Hlavním bodem této vložené neliturgické části je informace věřícím, kolik peněz se vybralo do kasiček během všech mší v neděli minulého týdne.

Po tomto oznámení následuje část, kdy se místní církevní obci oznamují ohlášky svateb se jmény nevěst a ženichů i s datem a místem konání obřadu. Zcela automaticky se od tohoto zveřejnění očekává, že přátelé a známí svatebního páru přispějí novomanželům a organizátorům svatby tzv. *mchango*. Tím je libovolný finanční dar, vyjadřující svou vyšší společenskou postavení, obchodní zdatnost dárce. Pozdější hmotné dary v den vlastního obřadu se samozřejmě nevyklučují.

ZÁŽITEK JINÉ KULTURY

Účast na africky pojaté liturgii je zážitek jiné kultury. Především se v ní hodně, velmi dobře a bez studu zpívá. Afričané mají zcela evidentně dar shůry pro harmonii a rytmus. Každá ze čtyř v neděli provedených mší má svůj vlastní pěvecký sbor a ten zase pevně vyhrazené místo uprostřed lidí v kostele. Nikoli kdesi nahoře na kůru. Sbor zásadně při

zpěvu stojí a pohybuje se v rytmu písně za řízení svého sbormistra.

Zpěváci se doprovázejí na několik domorodých nástrojů od bubny a bubínků po různá chrastítka všech velikostí. Varhany jsou převážně elektrické, bývají postaveny těsně vedle členů sboru. K mé osobní nelibosti – varhaníci žel téměř vždycky používají doprovod tzv. automatického bubeníka, což je na škodu přirozeného projevu sboristů.

LITURGICKÝ BALET

Kromě hlavního swingujícího sboru zpěváků oděných v jednotných úbořech bývá na vesnicích i ve městech vidět před oltářem ještě malá skupinka stejně oděných zhruba jedenáctiletých malých tanečnic. Postaveny v jedné řadě asi dva až tři metry před hlavním oltářem tančí svoji vlastní kreaci, choreograficky vyjadřující jednotlivé části liturgie. Tak-

že když Kristus v Credo umírá, umírají s ním a ve slavném zmrtvýchvstání baletně jásají, aby vyjádřily své Gloria. Nevím, kdo si takovou liturgicko-estetickou vsuvku vymyslel, ale pamatuji si na její začátky, kdy se děvčátka ještě hodně styděla tančit na očích celému kostelu. Jejich vrstevníci se jim někdy i smáli. Dnes, přibližně po dvou letech, už zcela rutinně tato taneční kreace zapadla do průběhu mše a holčičky se mohou aktivně uplatnit.

POŘÁDKOVÉ SÍLY

Při každé mši je dav věřících pozorně sledován a organizován několika místními katechetami a katechetkami, označenými výraznou šerpou, nejlépe ve vatikánských barvách žluté a bílé. Pomáhají lidem najít volná místa, malé nepozorné a rušící děti sledují přísně jako paní učitelky o hlavní školní přestávce. Dovedou je i zpacificovat, pokud zlobí, a to i navzdory rodičům, kteří sedí vedle nich. Neviděl jsem nikdy, že by se rodiče na takového katechetu za jeho výchovný zásah křivě podívali.

Dále mají na starosti instalaci dřevěných bedýnek na sbírku a též přípravu darů (trsu banánů, ananasů, cukru, mouky a jiných praktických potřeb), se kterými se později průvod dětí i dospělých věřících a katechetů doslova protančí až k hlavnímu oltáři za podpory zpěvu sboru i celého kostela. Buben bubnují, lidé spontánně tleskají do rytmu a někteří během této části vybíhají ze svých lavic do uliček k individuálním projevům radosti za hurónského pokřiku a kmitání jazyků a hlasivek.

PAVEL BALDÍNSKÝ

Přílohu připravili
TOMÁŠ KUTIL a ALEŠ PALÁN
Snímky archiv MBU

MISIJNÍ BANKA UBOŽÁKŮ

FARNÍ ÚŘAD, NÁMĚSTÍ 14. ŘÍJNA 17, 150 00 PRAHA 5 – SMÍCHOV

Kontaktní osoba:

Pavel Baldínský, P. O. Box 81,
152 00 Praha 5,
tel.: 723 952 728, 257 316 545,
e-mail: agapembu@volny.cz

Internetové stránky:

<http://www.agapembu.eu/>
<http://www.agapembu.cz/>

Číslo účtu MBU:

19-1621380207/0100

Variabilní symbol projektu
Voda: 777

Variabilní symbol projektu
Adopce: 888